שואלת הברייתא, **וְכַמָּה** זמן הוא **שִׁיעוּר סְתִירָה** - שאם התייחדה האשה לזמן זה נאסרת על בעלה כדין סוטה. ומשיבה, **כְּדֵי** זמן שיכולה לבא בו לידי **טוּמְאָה**, כלומר זמן שיש בו **כְּדֵי בִּיאָה** – שיכול לבוא עליה בזמן זה, והיינו **כְּדֵי הַעֲרָאָה** – תחילת ביאה. מבארת הברייתא כמה הוא זמן תחילת ביאה, **כְּדֵי הַקָּפַת** דֶּקֶל – כפי הזמן שנדרש להקיף בהליכה עץ דקל, **דִּבְרֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר כְּדֵי מְזִיגַת הַסּוֹם** – כפי הזמן שנדרש למזוג כוס של רביעית הלוג יין במים. **רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר** כפי הזמן שנדרש **כְּדֵי לִשְׁתּוֹתוֹ** – את הכוס של רביעית הלוג יין. **בֶּן עַזַּאי אוֹמֵר** כפי הזמן שנדרש **כְּדֵי לְצֵלּוֹת בֵּיצָה. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר** כפי הזמן שנדרש **כְּדֵי לְגַמְּעָהּ** – לשתות ביצה. **רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָא אוֹמֵר** כפי הזמן שנדרש **כְּדֵי לְגַמּוֹעַ שָׁלֹשׁ בֵּיצִים זוֹ אַחַר זוֹ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַרְמְיָה אוֹמֵר** כפי הזמן שנדרש **כְּדֵי לְקַשֵּׁר נַזְדִּי נִימָא** – שיקשור האורג חוטים שיוצאים מהבד. **חָנִין בֶּן פִּנְחָס אוֹמֵר** כפי הזמן שנדרש **כְּדֵי שֶׁתּוֹשִׁיט** אשה **יָדָהּ לְתוֹךְ פִּיהָ לִיטּוֹל קֻיְּמָם** הנמצא בין שיניה. **פְּלֵימוֹ אוֹמֵר** כפי הזמן שנדרש **כְּדֵי שֶׁתּוֹשִׁיט** אשה **יָדָהּ לְמַטָּן לִיטּוֹל** ממנו **כְּבָר, וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין רְאָיָה** מן המקרא **לְדָבָר** זה, שהשיעור הוא כדי שתיטול כבר מהסל, מכל מקום יש **זֶכֶר** – רמז **לְדָבָר**, שנאמר "**כִּי בְעֲד אִשָּׁה זוֹנָה עַד כִּכַּר לֶחֶם**", הרי שהוקשה אשה זונה לכבר לחם.

מקשה הגמרא על התנא של הברייתא, **וְכָל הָנֵי לְמָה לִי** – מדוע האריך בדבריו ואמר שזמן סתירה הוא כדי טומאה שהוא כדי ביאה, שהוא כדי העראה, וביאר שהוא כדי הקפת דקל או כשאר השיעורים. ולא אמר בקצרה שהשיעור הוא בכדי שתוכל לבוא לידי טומאה, וזמן זה הוא כפי הזמן שנדרש להקפת דקל או כשאר השיעורים. מתרצת הגמרא, **צְרִיכִי** – הוצרך התנא לכתוב כך, משום **דְּאִי תָּנָא** רק **'כְּדֵי טוּמְאָה'**, **הָוֶה אָמֵינָא** שזמן סתירה הוא **כְּדֵי טוּמְאָתָהּ וְאַרְצוּתָהּ** – שהתייחדה עמו לזמן שהיה יכול גם לפתותה בדברים וגם לבוא עליה, **קָא מַשְׁמַע לָן** – לפיכך אמר התנא **'כְּדֵי בִּיאָה'** – שאף אם לא התייחדה עמו אלא לזמן שהיה יכול לבוא עליה, נחשב שנסתרה ונאסרת. **וְאִי תָּנָא** רק **'כְּדֵי בִּיאָה' הָוֶה אָמֵינָא** שהשיעור הוא **כְּדֵי נְמִר בִּיאָה** – שהתייחדה עמו לזמן שהיה יכול לבוא עליה ביאה גמורה, **קָא מַשְׁמַע לָן** שזמן סתירה הוא אף אם לא נתייחדה עמו אלא **כְּדֵי הַעֲרָאָה** – דהיינו זמן שנדרש לתחילת ביאה. **וְאִי אָשְׁמְעִינַן** רק **'כְּדֵי הַעֲרָאָה', הָוֶה אָמֵינָא** שהשיעור הוא **כְּדֵי הַעֲרָאָה וְאַרְצוּתָהּ** – שהתייחדה עמו לזמן שהיה יכול גם לפתותה בדברים וגם לתחילת ביאה, **קָא מַשְׁמַע לָן** - לפיכך אמר התנא תחילה שהשיעור הוא **'כְּדֵי טוּמְאָה'**, ללמדנו שמה שאמר לאחר מיכן **'כדי ביאה'**, היינו שאף אם לא התייחדה עמו אלא לזמן של ביאה עצמה בלא ריצוי – נחשב סתירה, שאם לא כן מדוע הוסיף מילים אלו, והרי היינו יודעים כן ממה שאמר **'כדי טומאה'**.

ומפרש התנא **וְכַמָּה** זמן הוא **כְּדֵי [הַעֲרָאָה], כְּדֵי הַקָּפַת** דֶּקֶל. **וּרְמִינְהִי** – הקשו בני הישיבה ממה שנינו בברייתא אחרת, נאמר לגבי סוטה **'וְנִסְתְּרָה', וְכַמָּה** זמן הוא **שִׁיעוּר סְתִירָה, לֹא שָׁמַעְנוּ** – לא ניתן להוכיח מהמילה ונסתרה. אך **כְּשֶׁהוּא** – הפסוק **אוֹמֵר 'וְהִיא נִטְמָאָה', הֲוֵי אוֹמֵר** – אנו למדים ששיעור סתירה הוא **כְּדֵי טוּמְאָה**, והיינו **כְּדֵי בִּיאָה**, כלומר **כְּדֵי הַעֲרָאָה**. וזמן תחילת ביאה הוא **כְּדֵי חֲזָרַת** דֶּקֶל, **דִּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר כְּדֵי מְזִיגַת הַסּוֹם, בֶּן עַזַּאי אוֹמֵר כְּדֵי לִשְׁתּוֹתוֹ, רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר כְּדֵי לְצֵלּוֹת בֵּיצָה, רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָא אוֹמֵר כְּדֵי לְגַמְּעָהּ** – לשתות את הביצה. מבארת הגמרא את הקושיא, **קָא סָלְקָא דַּעְתָּיךְ** – הבנו בתחילה ש**הַיְינוּ הַקָּפַת** דֶּקֶל **הַיְינוּ חֲזָרַת** דֶּקֶל – מה שאמר רבי ישמעאל בברייתא הראשונה **'כדי הקפת דקל'**, זוהי אותה פעולה שאמר רבי אליעזר בברייתא השניה **'כדי חזרת דקל'**, ואם כן קשה שהרי **הָתָם** – בברייתא הראשונה, **אָמַר רַבִּי יִשְׁמָעֵאל** שהשיעור הוא **כְּדֵי הַקָּפַת** דֶּקֶל, **וּפְלִיג רַבִּי אֱלִיעֶזֶר עֲלֵיהּ** – ושם נחלק עליו רבי אליעזר ואמר שיעור אחר, ואילו **הָכָא אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר** כדעת רבי ישמעאל בברייתא הראשונה, שהשיעור הוא **כְּדֵי חֲזָרַת** דֶּקֶל. מתרצת הגמרא, **אָמַר אַבָּיֵי**, הקפת דקל וחזרת דקל הם פעולות שונות, מה שאמר רבי ישמעאל שהשיעור הוא כדי **הַקָּפָה** של דקל, היינו זמן שנדרש לאדם כדי ללכת **בָּרֶגֶל** סביב הדקל, ונחלק עליו רבי אליעזר שם. ומה שאמר רבי אליעזר בברייתא השניה שהשיעור הוא כדי **חֲזָרָה** של דקל, היינו **בָּרוּחַ** – כפי הזמן שחולף ממתי שהרוח דוחפת ענף של דקל עד שחוזר למקומו. **בָּעֵי רַב אַשֵׁי**, מהי כוונת רבי אליעזר שהשיעור הוא כדי זמן של **חֲזָרָה** של הדקל **בְּרוּחַ**, האם **כִּי הֵיכִי דְּאָזִיל וְהָדַר אָתֵי** – כפי הזמן שנדחף הענף על ידי הרוח וחוזר למקומו פעם אחת, שהוא זמן קצר. **אוֹ דִילְמָא כִּי הֵיכִי דְּאָזִיל וְאָתֵי וְהָדַר קָאֵי בְּדוּכְתֵּיהּ** – כפי הזמן שחולף ממתי שהרוח מתחילה לנענע, עד שנח מהנענוע ונעמד במקומו. מסיקה הגמרא, **תֵּיקוּ**. ממשיכה הגמרא להקשות, שהרי עדיין יש סתירה בין הברייתות בדעת רבי אליעזר, שהרי **הָתָם** – בברייתא הראשונה, **אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר** שהשיעור הוא **כְּדֵי מְזִיגַת הַסּוֹם**, ואילו **הָכָא** – בברייתא השניה, אמר שהשיעור הוא **כְּדֵי חֲזָרַת** דֶּקֶל. מתרצת הגמרא **אִידִי וְאִידִי חַד שִׁיעוּרָא הוּא** – מזיגת כוס וחזרת דקל הם אותו שיעור של זמן.

מוסיפה הגמרא להקשות, שלכאורה בדעת שאר התנאים יש סתירה בין הברייתות, שהרי **הָתָם** – בברייתא הראשונה, **אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ** שהשיעור הוא **כְּדֵי לִשְׁתּוֹתוֹ** – זמן שנדרש כדי לשתות כוס של רביעית יין, ואילו **הָכָא** – בברייתא השניה, **אָמַר** שהשיעור הוא **כְּדֵי מְזִיגַת הַסּוֹם** – זמן שנדרש כדי למזוג כוס של רביעית יין במים. מיישבת הגמרא, **אֲמַר** – צריך לומר, שלדעת רבי יהושע השיעור הוא **כְּדֵי לְמָזוֹג וְלִשְׁתּוֹת** – כפי הזמן שנדרש למזוג כוס רביעית יין ולשתותה. שואלת הגמרא, מדוע הוצרכנו לתרץ כך, **וְלֵימָא** – נתרץ שאין סתירה בין הברייתות בדעת רבי יהושע, משום ש**אִידִי וְאִידִי חַד שִׁיעוּרָא הוּא** - מזיגה ושתייה הם אותו שיעור של זמן. מיישבת הגמרא, בהכרח צריך לבאר בדברי רבי יהושע שהשיעור הוא כדי מזיגה ושתיה, משום ש**אִם כֵּן** – שהשיעור הוא רק כדי מזיגה אלא שהוא אותו שיעור זמן כמו שתיה, **הַיְינוּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר** – נמצא שאין חילוק בין רבי יהושע לרבי אליעזר, שהרי גם לדעת רבי אליעזר השיעור הוא כדי מזיגה, אלא ודאי שלדעת רבי יהושע השיעור הוא כדי מזיגה ושתייה.

מקשה הגמרא סתירה בין הברייתות בדעת רבי בן עזאי, **הָתָם** – בברייתא הראשונה, **אָמַר בֶּן עַזַּאי** שהשיעור הוא **כְּדֵי לְצֵלּוֹת בֵּיצָה**, ואילו **הָכָא** – בברייתא השניה, **אָמַר** שהשיעור הוא **כְּדֵי לִשְׁתּוֹתוֹ** – את הכוס של רביעית יין. מתרצת הגמרא, **אִידִי וְאִידִי חַד שִׁיעוּרָא הוּא** – צליית ביצה ושתיית כוס רביעית יין הם אותו שיעור זמן.

מקשה הגמרא סתירה בין הברייתות בדעת רבי עקיבא, **הָתָם** – בברייתא הראשונה, **אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא** שהשיעור הוא **כְּדֵי לְגַמְּעָהּ** – את הביצה, ואילו **הָכָא** – בברייתא השניה, **אָמַר** שהשיעור הוא **כְּדֵי לְצֵלּוֹת בֵּיצָה**. מתרצת הגמרא, **אֵימָא** – צריך לומר בדעת רבי עקיבא שהשיעור הוא **כְּדֵי לְצֵלּוֹת בֵּיצָה וּלְגַמְּעָהּ**. שואלת הגמרא, מדוע הוצרכנו לתרץ כך, **וְלֵימָא** – נתרץ שאין סתירה בין הברייתות בדעת רבי עקיבא, משום ש**אִידִי וְאִידִי חַד שִׁיעוּרָא הוּא** – צליית הביצה הם אותו שיעור של זמן. מיישבת הגמרא, בהכרח צריך לבאר בדברי רבי עקיבא שהשיעור הוא כדי צליה וגמיעה, משום ש**אִם כֵּן** – שהשיעור הוא רק כדי צליה אלא שהוא אותו שיעור זמן כמו גמיעה, **הַיְינוּ בֶּן עַזַּאי** – נמצא שאין חילוק בין רבי עקיבא לבן עזאי, שהרי גם לדעת בן עזאי השיעור הוא כדי צליית ביצה, אלא מוכח שכוונת רבי עקיבא לשיעור של צלייה וגמיעה.

מקשה הגמרא סתירה בין הברייתות בדעת רבי יהודה בן בתירא, **הָתָם** – בברייתא הראשונה, **אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָא** שהשיעור

המשך בעמוד סד

הוא **כְּדֵי לִגְמוֹעַ שָׁלֹשׁ בֵּיצִים זוֹ אַחַר זוֹ**, ואילו **הָכָא** - בברייתא השנייה, **אָמַר** שהשיעור הוא **כְּדֵי לִגּוֹמְעָהּ** – לגמוע ביצה אחת. מתרצת הגמרא, מה שאמר רבי יהודה בן בתירא בברייתא הראשונה שהשיעור הוא כדי לגמוע שלש ביצים, אין זו דעתו, שהרי הוא סובר כדי גמיעת ביצה אחת. אלא **לְדִבְרֵיו דְּרַבִּי עֲקִיבָא קָאָמַר**, **דְּקָאָמַר** רבי עקיבא **שְׁמַשְׁעֲרִין בִּצְלִיאָה וּבִגְמִיעָה** של ביצה אחת, וכפי שביארה הגמרא את שיטתו, ולדבריו אמר רבי יהודה בן בתירא, מדוע אתה משער בצלייה וגמיעה של ביצה אחת, **אֵימָא** - תאמר **שִׁיעוּר** של **גְּמִיעָה לְחוּדָהּ**, כלומר **כְּדֵי לִגְמוֹעַ שָׁלֹשׁ בֵּיצִים זוֹ אַחַר זוֹ, דְּהֵיינוּ צְלִיאָה וּגְמִיעָה** – ששיעור זה שווה לצלייה וגמיעה של ביצה אחת.

שנינו בברייתא, **רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יְרֵמְיָה אוֹמֵר** שהשיעור הוא **כְּדֵי שֶׁיְּקַשֵּׁר גַּרְדִּי נִימָא** – שיקשור האורג את החוטים שיוצאים מהבד. **בָּעֵי רַב אַשִׁי** לפי איזה שיעור זמן משערים, **דִּמְרַחַק** – קשירת שני חוטים שרחוקים אחד מהשני, **אוֹ דִּמְקָרֵב** – קשירת שני חוטים שקרובים אחד לשני, ונדרש פחות זמן לקושרם. מסיקה הגמרא, תֵּיקוּ.

שנינו בברייתא, **חָנִין בֶּן פִּנְחָס אוֹמֵר** שהשיעור הוא **כְּדֵי שֶׁתּוֹשִׁיט יָדָהּ לְתוֹךְ פִּיהָ לִיטּוֹל** את **הַקִּיסָם**. **בָּעֵי רַב אַשִׁי** לפי איזה שיעור זמן משערים, **דִּמְהַדַּק אוֹ דִּלְא מְהַדַּק** – להוציא קיסם שנמצא דחוק בין השניים, או שאינו דחוק ונדרש פחות זמן להוציאו. מסיקה הגמרא, תֵּיקוּ.

שנינו בברייתא, **פְּלִימוֹ אוֹמֵר** שהשיעור הוא **כְּדֵי שֶׁתּוֹשִׁיט יָדָהּ לַפַּל לִיטּוֹל כְּבָר** ותיטלו. **בָּעֵי רַב אַשִׁי** לפי איזה שיעור זמן משערים, **דִּמְהַדַּק אוֹ דִּלְא מְהַדַּק** – להוציא כבר שנמצא דחוק בסל, או שאינו דחוק ונדרש פחות זמן להוציאו. וכן יש להסתפק האם משערים **בְּחַדְתָּא אוֹ בְּעַתִּיקָא** – בסל חדש או בישן, סל חדש אינו נוח לשימוש משום שיוצאים ממנו חוטי האריגה, אך סל ישן נוח לשימוש ונדרש פחות זמן להוציא ממנו את הכבר. וכן יש להסתפק האם משערים **בַּחֲמִימָא אוֹ בִּקְרִירָא** – בכבר חם או קר, כבר חם צריך להוציאו מן הסל בנחת כדי שלא ימעך ויפול מידו, אך כבר קר נדרש פחות זמן להוציאו מן הסל.

וכן יש להסתפק האם משערים **בִּרְחִטֵּי** אוֹ **בִּרְשַׂעֲרֵי** – בכבר העשוי מחיטים שהוא חלק ונשמט מהיד, או בכבר העשוי משעורים שנדרש פחות זמן להוציאו. וכן יש להסתפק האם משערים **בִּרְבִיבָא** אוֹ **בְּאַקּוּשָׁא** – בכבר שנילוש בעיסה רכה ומתוך שהוא רך נשמט מהיד, או בעיסה קשה שנדרש פחות זמן להוציאו. מסיקה הגמרא על כל הספיקות של רב אשי בדעת פלימו, **תֵּיקוּ**.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק בַּר (רַב) יוֹסֵף אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן כָּל אֶחָד וְאֶחָד מהתנאים שהשווה את זמן תחילת ביאה, **בְּעָצְמוֹ שֶׁעָר** – שיער כפי הזמן שהיה שוהה בעצמו בתחילת ביאה. שואלת הגמרא, **וְהָאֵיבָא בֶּן עַזַּאי דִּלָּא נְסִיב** – שלא נשא אשה, וכיצד ניתן לומר ששיער כפי הזמן שהוא עצמו שהה בביאה. עונה הגמרא, **אִיבָּעִית אֵימָא** – אם תרצה תשיב **שִׁנְסִיב וּפִירֵשׁ חָזָה** – נשא אשה ובא עליה, אלא שלאחר מכן התגרש ופרש מהאשה. **וְאִיבָּעִית אֵימָא, מַרְבֵּיהּ שְׁמִיעַ לֵיהּ** – אמנם הוא עצמו לא נשא אשה, אך קיבל מרבו כמה הוא זמן הביאה. **וְאִיבָּעִית אֵימָא**, התקיים בו מה שנאמר "סוֹד ה' לִירֵאָיו" – שידע כמה זמן היה שוהה אם היה נשוי.

דָּרַשׁ רַב עֲוִירָא, וְמִנִּין אָמַר לָהּ – פעמים אמר דרשה זו **מְשָׁמֵיהּ דְּרַבִּי אַמִּי, וְמִנִּין אָמַר לָהּ מִשָּׁמֵיהּ דְּרַבִּי אַסִּי, כָּל הָאוֹכֵל לֶחֶם בְּלֹא נְטִילַת יָדַיִם לְפָנֵי הָאכִילָה, מְעַנִּישִׁים אוֹתוֹ כְּאִילּוּ בָּא עַל אִשָּׁה זוֹנָה. שֶׁנֶּאֱמַר "כִּי בְעַד אִשָּׁה זוֹנָה עַד כִּכַּר לֶחֶם"**, ונדרש הפסוק מסופו לתחילתו, שבשביל חטא שחטא בככר לחם מתחייב האדם בעונש כמי שבא על אשה זונה. שואלת הגמרא, **אָמַר רָבָא הַאי** – הרי לשון הפסוק 'בְּעַד אִשָּׁה זוֹנָה עַד כִּכַּר לֶחֶם' אינו מתפרש כפי שדרש רב עוירא, שהרי לדבריו 'בְּעַד כִּכַּר לֶחֶם עַד אִשָּׁה זוֹנָה' **מִיבָּעֵי לֵיהּ** – צריך היה לכתוב, משום ש'בְּעַד' מתפרש על המעשה שעשה, ו'עַד' מתפרש על העונש שמקבל, ואילו רב עוירא דרש את הפסוק להיפך. **אֶלָּא אָמַר רָבָא** יש לדרוש את הפסוק כך, **כָּל הַבָּא עַל אִשָּׁה זוֹנָה, לְסוֹף** – סופו **שְׁמְבַקֵּשׁ כִּכַּר לֶחֶם**, שמגיע לידי עניות. **אָמַר רַבִּי זֵירָא אָמַר רַבִּי אֶלִיעֶזֶר כָּל הַמְזַלְזֵל בִּנְטִילַת יָדַיִם** – שרגיל לאכול בלא ליטול את ידיו, סופו שמת ונֶעֱקָר **מִן הָעוֹלָם.**

אָמַר רַב חִיָּיא בַּר אַשִׁי אָמַר רַב, כשנוטל אדם **מַיִם רִאשׁוֹנִים** - נטילת ידים שלפני הסעודה, **צָרִיךְ שֶׁיַּגִּיעַ יָדָיו** בשעת הנטילה **לְמַעְלָה.** וכשנוטל **מַיִם אַחֲרוֹנִים** – נטילת ידים שבסוף הסעודה, **צָרִיךְ שֶׁיַּשְׁפִּיל יָדָיו לְמַטָּה.** **תַּנְיָא נָמֵי הָכִי** – וכן שנינו בברייתא, **הַנּוֹטֵל יָדָיו צָרִיךְ שֶׁיַּגִּיעַ יָדָיו לְמַעְלָה**, שאם לא יעשה כן, יש חשש **שֶׁמָּא יֵצְאוּ הַמַּיִם** שנטמאו בנטילה הראשונה חוץ **לַפֶּרֶק** – מחוץ למקום החיבור שבין האצבעות לכף היד, **וְיַחְזְרוּ** לאצבעותיו כשיטול פעם שנייה, **וְיַטְמְאוּ אֶת הַיָּדַיִם.. אָמַר רַבִּי אַבָּהוּ כָּל הָאוֹכֵל פַּת בְּלֹא נִיגּוּב יָדַיִם** – שלא מנגב את ידיו לאחר הנטילה, הרי זה דבר מאוס, ונחשב **כְּאִילּוּ אוֹכֵל לֶחֶם טָמֵא, שֶׁנֶּאֱמַר** לאחר שאמר ה' ליחזקאל לאפות לחם בצורה מאוסה כסימן שכך יהיה לישראל בגלות, "וַיֹּאמֶר ה' כָּכָה יֹאכְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת לַחְמָם טָמֵא וְגוֹ" - הרי שדבר מאוס נקרא טמא.

שואלת הגמרא, **וּמַאי** – מה דורשים מהמשך הפסוק **"וְאֵשֶׁת אִישׁ נֶפֶשׁ יְקָרָה תָּצוּד".** עונה הגמרא, **אָמַר רַבִּי חִיָּיא בַּר אַבָּא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן**, יש לדרוש כך, **כָּל אָדָם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ נְפוּת חָרוּט** – גאווה, **לְבַסּוֹף נִכְשָׁל בְּאֵשֶׁת אִישׁ** – באיסור אשת איש, **שֶׁנֶּאֱמַר 'וְאֵשֶׁת אִישׁ נֶפֶשׁ יְקָרָה תָּצוּד'** – ודורשים, שהנפש היקרה, כלומר הנפש הגבוהה שמתגאה, תרדוף אחר אשת איש וזונה. מקשה הגמרא, **אָמַר רָבָא, הַאי** – הרי לשון הפסוק **'נֶפֶשׁ יְקָרָה'** אינו מתפרש כפי שדרש רבי יוחנן, שהרי לדבריו, **נֶפֶשׁ גְּבוֹהָה** - שהוא לשון גאווה **מִיבָּעֵי לֵיהּ** – היה צריך לכתוב. **וְעוֹד, הֵיא תָּצוּד מִיבָּעֵי לֵיהּ** – אם כוונת הפסוק, שהנפש היקרה צדה את האשת איש, היה צריך לכתוב 'היא תצוד', ואילו מלשון הפסוק משמע שהאשת איש צדה את הנפש היקרה. **אֶלָּא אָמַר רָבָא** הפסוק נדרש כך, **כָּל הַבָּא עַל אֵשֶׁת אִישׁ** ולא עשה תשובה, **אֲפִילּוּ** אם **לָמַד תּוֹרָה דִּכְתִיב בָּהּ "יְקָרָה הִיא מִפְּנִינִים"** - ודורשים פסוק זה, שתלמיד חכם חשוב יותר **מִכֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁנִּכְנָס לְפָנֵי וְלִפְנִים** - לקודש הקודשים, אף על פי כן **הִיא** – העבירה שבא על אשת איש **תְּצוּדֶנּוּ לְדִינָהּ שֶׁל גֵּיהִנֹּם** – תביא אותו לגיהנום. ומתפרש הפסוק כך, 'ואשת איש' – מי שבא על אשת איש, אפילו שהוא 'נפש יקרה' – שלמד תורה, עבירה זו 'תצוד' אותו לגיהינום.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מְשׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי כָּל אָדָם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ נְפוּת חָרוּט – בעל גאווה, נחשב **כְּאִילּוּ שֶׁעוֹבֵד עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים**, ונלמד ממה שנקראו שניהם תועבה, **שְׁכְתִיב הָכָא** – לגבי בעל גאווה **"תּוֹעֲבַת ה' כָּל גְּבַהּ לֵב", וּכְתִיב הָתָם** – לגבי עבודה זרה **"וְלֹא תָבִיא תוֹעֵבָה אֶל בֵּיתֶךָ".** **וְרַבִּי יוֹחָנָן דְּיָדֵיהּ** – בעצמו **אָמַר**, שבעל גאווה נחשב **כְּאִילּוּ שְׁכָפַר בָּעִיקָּר** – בד', **שֶׁנֶּאֱמַר "וְרָם לְבָבְךָ וְשָׁכַחְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ וְגוֹ"** – שעל ידי גאווה נחשב כאילו שכח את ד'. **רַבִּי חָמָא בַּר חֲנִינָא אָמַר** בעל גאווה הרי הוא **כְּאִילּוּ שִׁבֵּא עַל כָּל הָעֲרָיוֹת**, ונלמד ממה שנקראו שניהם תועבה, **שְׁכְתִיב הָכָא** – לגבי בעל גאווה, **"תּוֹעֲבַת ה' כָּל גְּבַהּ לֵב", וּכְתִיב הָתָם** - לגבי עריות, **"כִּי אֶת כָּל הַתּוֹעֵבֹת הָאֵל וְגוֹ".** **עוּלָּא אָמַר** שבעל גאווה הרי הוא **כְּאִילּוּ בָּנָה בָּמָה** – עבודה זרה, **שֶׁנֶּאֱמַר "חִדְלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם אֲשֶׁר נְשָׁמָה בְאַפּוֹ כִּי בַמֶּה נֶחְשָׁב הוּא"**, ודורשים, **אַל תִּיקְרֵי** את הפסוק 'כִּי בַמֶּה נחשב הוא', **אֶלָּא** 'כִּי בָּמָה נחשב הוא', דהיינו שהמתגאה להחשיב עצמו לבעל נפש – נחשב כאילו עבד עבודה זרה בבמה.

שואלת הגמרא, **מַאי** – מה דורשים מהפסוק **"יָד לְיָד לֹא יִנָּקֶה".** עונה הגמרא, **אָמַר רַב** יש לדרוש כך, **כָּל הַבָּא עַל אֵשֶׁת אִישׁ** (– כל שיש בו גסות רוחן), **אֲפִילּוּ** אם אותו אדם **הִקְנָחוּ לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שָׁמַיִם וָאָרֶץ** – שיבח את הקדוש ברוך הוא, ועל ידי כך פרסמו והשליטו על שמים וארץ **כְּאַבְרָהָם אָבִינוּ דִּכְתִיב בֵּיהּ "הֲרִימוֹתִי יָדִי אֶל ה' אֵל עֶלְיוֹן קֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ"**, אף על פי כן **לֹא יִנָּקֶה מִדִּינָהּ שֶׁל גֵּיהִנֹּם.** מקשה הגמרא, **קַשְׁיָא לְהוּ לְרַבִּי** – בני הישיבה של **רַבִּי שִׁילָא, הַאי** – הרי לשון הפסוק 'יָד לְיָד לֹא יִנָּקֶה' לא מתפרש כמו שדרש רב, שהרי לדבריו **יָדֵי מִיבָּעֵי לֵיהּ** – היה צריך להיות כתוב, כמו שנכתב אצל אברהם אבינו. **אֶלָּא אָמְרִי דְּבֵי רַבִּי שִׁילָא** יש לדרוש את הפסוק כך, **אֲפִילּוּ** אם הבעל גאווה **קִיבֵּל תּוֹרָה** מידי הקדוש ברוך הוא **כְּמֹשֶׁה רַבֵּינוּ, דִּכְתִיב בֵּיהּ** – על קבלת התורה **"מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ",** אף על פי כן **לֹא יִנָּקֶה מִדִּינָהּ שֶׁל גֵּיהִנֹּם. קַשְׁיָא לֵיהּ לְרַבִּי יוֹחָנָן, הַאי** – הרי לשון הפסוק **'יָד לְיָד'** לא מתפרש כמו שדרשו תלמידי רב שילא, שהרי לדבריהם **יָד מִיָּד מִיבַּעְיָא לֵיהּ** – היה צריך להיות כתוב, שהרי קיבל לידיו מידו של הקדוש ברוך הוא. **אֶלָּא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן**

אגרות קודש

[מרחשון ה'תשל"ב]

במענה למכתבו מיום י"ד חשון היעשה ניתוח כו' – ישאל רב מורה הוראה המותר לעשותו וכהוראתו יעשה.

בטח לומד תורתנו הקדושה בהתמדה ומקיים מצותי' ככל הדרוש וה' יצליחו.

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א